

Верховний
Суд

СПРАВИ ЗА ПОЗОВАМИ ДО ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ: НОВА ПРАКТИКА ВЕРХОВНОГО СУДУ

Олександр СТАРОДУБ
суддя Верховного Суду

ПОСТАНОВА КАС/ВС від 23.01.2024, СПРАВА № 160/17347/22

❖ щодо проведення індексації пенсії, призначеної відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», в межах максимального розміру

Попри наявність у постанові Кабінету Міністрів України від 01.03.2022 № 118 «Про індексацію пенсій та заходи щодо підвищення рівня соціального захисту найбільш вразливих верств населення у 2022 році» застережень про підвищення розміру пенсії у межах максимального розміру пенсії, **визначеного законом**, на час перерахунку пенсії позивача у зв'язку із проведенням індексації чинної норми, яка б визначала розмір такого максимального обмеження, закон не містить, оскільки положення ч. 7 ст. 43 Закону України від 09.04.1992 № 2262-XII «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» Рішенням Конституційного Суду України від 20.12.2016 № 7-рп/2016 визнані такими, що не відповідають Конституції України, внаслідок чого втратили чинність.

Обмеження щодо проведення індексації пенсії в межах максимального розміру, передбачене пунктом 2 Постанови № 118 для осіб, які отримують пенсію за нормами Закону № 2262-XII, не застосовується як таке, що суперечить Закону № 2262-XII та Рішенню Конституційного Суду України від 20.12.2016 № 7-рп/2016

ПОСТАНОВА КАС/ВС від 15.02.2024, СПРАВА № 420/5473/23

❖ щодо застосування положень статей 43 та 63 Закону №2262-XII, постанови №704 у правовідносинах щодо видачі довідки про розмір грошового забезпечення, що враховується для перерахунку пенсії військовому пенсіонеру, який не зазначений у Порядку №45

Згідно із частиною десятою статті 50-1 Закону № 1789-XII військові прокурори і слідчі військових прокуратур при звільненні з військової служби мають право на одержання пенсії відповідно до цієї статті або на одержання пенсії, встановленої законом для військовослужбовців.

Алгоритм перерахунку передбачено пунктами 2-3 Порядку № 45.

Довідки видаються державним органом, з якого особи були звільнені із служби, якщо інше не передбачено цим Порядком.

Позивач проходив військову службу в органах прокуратури і був звільнений з цієї служби з прокуратури Південного регіону України наказом Генерального прокурора України, відтак саме цей державний орган (його правонаступник), повинен видавати довідки для перерахунку розміру пенсії, яким у цьому випадку є Офіс Генерального прокурора.

ПОСТАНОВА КАС/ВС від 07.02.2024, СПРАВА № 640/19133/19

❖ про оскарження постанови Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 804 «Деякі питання соціального захисту окремих категорій громадян»

Незважаючи на скасування в судовому порядку постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 103 «Про перерахунок пенсій особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб» в частині, Урядом, оскаржуваною постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 804 «Деякі питання соціального захисту окремих категорій громадян», знову встановлено перерахунок пенсій, виходячи лише з урахуванням розміру окладу за посадою, військовим (спеціальним) званням, відсоткової надбавки за вислугу років за відповідною або аналогічною посадою, яку особа займала на дату звільнення із служби, та обмежено виплату перерахованих у 2019 році пенсій у розмірі лише 75 відсотків суми підвищення пенсії, визначеної станом на 1 березня 2018 року.

Оскаржувана постанова № 804 всупереч вимогам частини третьої статті 1-1, статті 43, частини четвертої статті 63 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», змінює умови і норми пенсійного забезпечення військовослужбовців, така постанова є протиправною та такою, що не відповідає правовим актам вищої юридичної сили.

ПОСТАНОВА КАС/ВС від 30.01.2024, СПРАВА № 320/424/23

❖ про порядок призначення пенсії за віком громадянам України, які проживали та набули права на пенсію на території Автономної Республіки Крим та місті Севастополі, а згодом змінили місце проживання та зареєструвалися на підконтрольній території України

- Заява про призначення пенсії за віком громадянам України, які проживали та набули права на пенсію на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополі, а згодом змінили місце проживання та зареєструвалися на підконтрольній території України, може розглядатися органами Пенсійного фонду України на загальних підставах згідно Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».
- Відсутність документів на підтвердження припинення виплати пенсії органами Пенсійного фонду російської федерації та неможливість отримання пенсійної справи пенсіонера, не може бути підставою для позбавлення його (її) права на пенсію в Україні.

ПОСТАНОВА КАС/ВС від 25.07.2024, СПРАВА № 640/1873/22

❖ щодо екстериторіального порядку опрацювання Пенсійним фондом України заяв щодо призначення або перерахунку пенсій

Спірним у цій справі було питання відповідності Конституції України та Закону України «Про звернення громадян» окремих положень абзацу 13 пункту 4.2 та абзацу 2 пункту 4.3 Розділу IV «Приймання, оформлення і розгляд документів» Порядку № 22-1 якими передбачено:

- після реєстрації заяви та сканування копій документів засобами програмного забезпечення за принципом екстериторіальності визначається структурний підрозділ органу, що призначає пенсію, який формує атрибути сканованих документів (із зазначенням часу їх створення), електронну пенсійну справу;
- рішення за результатами розгляду заяви підписується керівником органу, що призначає пенсію (іншою посадовою особою, визначеною відповідно до наказу керівника органу, що призначає пенсію, щодо розподілу обов'язків), та зберігається в електронній пенсійній справі особи

Органи Пенсійного фонду України застосовують принцип екстериторіальності при опрацюванні заяв про призначення та перерахунку пенсій, що передбачено Порядком №22-1, суть якого полягає в опрацюванні заяв про призначення/перерахунок пенсій територіальними органами Пенсійного фонду України в порядку черговості надходження таких заяв незалежно від того, де було прийнято заяву та де проживає особа.

У цій справі Верховний Суд дійшов висновку, що положення абзацу 13 пункту 4.2 та абзацу 2 пункту 4.3 Розділу IV «Приймання, оформлення і розгляд документів» Порядку № 22-1 мають легітимну мету (гарантують централізовану та прозору систему контролю за процесами призначення та перерахунку пенсій, мінімізують корупційні ризики, зумовлені особистими контактами з громадянами, попереджають можливі випадки зволікань у прийнятті рішення, оптимізують навантаження на працівників, розширюють способи звернень до територіальних органів Пенсійного фонду України) та відповідають критерію «якості закону» (зокрема, відповідають принципу передбачуваності та не передбачають можливість різного тлумачення чи правозастосування).

ПОСТАНОВА КАС/ВС від 27.09.2023, СПРАВА № 420/16546/21

❖ про право члена сім'ї (дружині) померлого на виплату їй пенсії за вислугу років, призначеної померлому позивачу за Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»

Відповідно до статті 52 КАС України у разі вибуття або заміни сторони чи третьої особи у відносинах, щодо яких виник спір, суд допускає на будь-якій стадії судового процесу заміну відповідної сторони чи третьої особи її правонаступником. Усі дії, вчинені в адміністративному процесі до вступу правонаступника, обов'язкові для нього в такій самій мірі, у якій вони були б обов'язкові для особи, яку він замінив

Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» визначає спеціальний правовий режим грошових коштів у вигляді пенсії, що підлягали виплаті пенсіонерів з числа військовослужбовців, і залишилися недоодержаними у зв'язку з його смертю. Такий підхід до врегулювання цих правовідносин має соціальне спрямування через закріплення спеціального порядку переходу права на отримання зазначених сум до певного кола осіб, що забезпечуються пенсією у разі втрати годувальника або є членами сім'ї, які проживали разом із пенсіонером на день його смерті.

Тобто, у разі переходу до вказаних осіб належних спадкодавцеві соціальних виплат, відповідні відносини не є спадковими, у зв'язку з чим не застосовуються норми спадкового права. У цьому випадку право вимоги у зазначених осіб виникає не внаслідок спадкового правонаступництва, а через інший юридичний склад та у спеціально визначений законом порядок. Зокрема, відповідно до частини третьої статті 61 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» зазначені суми виплачуються, якщо звернення за ними надійшло не пізніше 6 місяців після смерті пенсіонера.

Враховуючи вищевикладене, колегія суддів приходить до висновку, що спірні правовідносини не допускають правонаступництва, у зв'язку з чим суд апеляційної інстанції дійшов невірного висновку про наявність підстав для заміни сторони/стягувача у виконавчому листі.

**справи, розглянуті в складі
судової палати**

ПОСТАНОВА КАС/ВС від 30.01.2024, СПРАВА № 580/1974/23

щодо можливості включення в довідку для перерахунку пенсій суми індексації грошового забезпечення поліцейських

Судова палата Верховного Суду вважає, що висновки, викладені в раніше ухваленій постанові Верховного Суду у складі колегії суддів з цієї самої палати від 21.06.2023 у справі № 480/11090/21 про наявність у особи, яка перебувала на службі в ОВС, та якій пенсія призначена відповідно до Закону № 2262-XII, права на включення в довідку про розмір грошового забезпечення, що враховується для перерахунку її пенсії у зв'язку із підвищенням грошового забезпечення відповідних категорій осіб, сум індексації цього грошового забезпечення, є такими, що не ґрунтуються на правильному правозастосуванні, а відтак вважає за необхідне відступити від таких висновків та сформулювати наступні висновки:

- об'єктом здійснення індексації доходів особам, зокрема, які проходили службу в органах внутрішніх справ, пенсія яким призначена згідно із Законом № 2262-XII, є їх дохід у формі пенсії (у межах прожиткового мінімуму, встановленого для відповідної соціальної групи населення), а не розмір грошового забезпечення діючого поліцейського за порівняною посадою до тієї, яку вони обіймали на момент звільнення з відповідних органів;
- суми індексації грошового забезпечення поліцейських не належать до щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (надбавок, доплат, підвищень) та не підлягають зазначенню у довідці про розмір грошового забезпечення, що враховується для перерахунку пенсій для осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ (міліції) при її формуванні.

ПОСТАНОВА КАС/ВС від 02.04.2023, СПРАВА № 560/8194/20 в складі судової палати

❖ **щодо початку перебігу строку звернення до суду з позовом про виплату компенсації втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати**

Закон України «Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати»

Стаття 1. Підприємства, установи і організації всіх форм власності та господарювання здійснюють компенсацію громадянам втрати частини доходів у випадку порушення встановлених строків їх виплати, у тому числі з вини власника або уповноваженого ним органу (особи).

Стаття 7. Відмова власника або уповноваженого ним органу (особи) від виплати компенсації може бути оскаржена громадянином у судовому порядку.

Верховний Суд вже розглядав подібні справи і висловлював правову позицію щодо застосування норм права у подібних правовідносинах. Так, у постановках від 10.06.2021, 03.09.2021, 04.05.2022, 18.05.2022 (справи №№805/4179/18-а, 460/1904/19, 460/5667/20, 460/4531/20, відповідно) Верховний Суд, на підставі аналізу норм КАС України та Закону № 2050-III, дійшов висновку, що отримання позивачем листа, яким йому відмовлено у виплаті компенсації втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків виплати частини пенсії, донарахованої на виконання рішення суду, не може змінювати момент, з якого позивач повинен був дізнатись про порушення своїх прав, а свідчить лише про час, з якого він почав вчиняти дії щодо реалізації свого права і ця дата прямо не пов'язується з початком перебігу строку звернення до суду в даному випадку, оскільки такі дії позивач почав вчиняти зі спливом певного строку після отримання пенсії, про перерахунок якої він просив.

Водночас у постановках від 09.06.2021, 17.11.2021, 27.07.2022, 11.05.2023 (справи №№240/186/20, 460/4188/20, 460/783/20, 460/786/20, відповідно) Верховний Суд на підставі аналізу тих же норм КАС України та Закону № 2050-III дійшов протилежного висновку та зазначив, що саме з моменту отримання листа-відповіді, яким відмовлено позивачу у виплаті компенсації втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків виплати частини пенсії, донарахованої на виконання рішення суду, розпочався перебіг передбаченого частиною другою статті 122 КАС України шестимісячного строку для звернення до суду із заявленими позовними вимогами.

Норми Закону № 2050-III і Порядку № 159 не покладають на особу, якій несвоєчасно виплатили компенсацію втрати частини доходів, обов'язку додатково звертатися до органу Пенсійного фонду України за виплатою такої компенсації.

Аналіз норм статей 1, 2, 4 Закону № 2050-III та Порядку № 159 свідчить, що ними фактично встановлено (визначено) обов'язок відповідного підприємства, установи і організації всіх форм власності та господарювання (у цьому випадку - органу Пенсійного фонду України) у разі порушення встановлених строків виплати доходу (в тому числі пенсії) громадянам провести їх компенсацію (нарахувати та виплатити) у добровільному порядку в тому ж місяці, у якому здійснюється виплата заборгованості з перерахованої пенсії.

Судова палата вважає, що відмова відповідача у виплаті компенсації громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати у розумінні статті 7 Закону №2050-III не обов'язково має висловлюватися через ухвалення окремого акта індивідуальної дії, оскільки це не передбачено законодавством.

Зазначену норму варто тлумачити у її системному зв'язку з нормами статей 2-4 Закону № 2050-III, які визначають, що компенсація втрати частини доходів через порушення строку їх виплати повинна нараховуватись, у цій справі органами Пенсійного фонду України, у місяці, в якому проведено виплату заборгованості. Відповідно невиплата компенсації у вказаний період свідчить про відмову виплатити таку згідно із Законом № 2050-III і не потребує оформлення відмови окремим рішенням.

Судова палата вважає за необхідне відступити від висновків, викладених у постановках Верховного Суду від 09.06.2021,17.11.2021, 27.07.2022, 11.05.2023 (справи №№ 240/186/20, 460/4188/20, 460/783/20,460/786/20, відповідно) про застосування строків звернення до суду з адміністративним позовом у правовідносинах щодо компенсації громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їхньої виплати відповідно до Закону № 2050-III та сформулювати такі **ВИСНОВКИ**:

а) у спорах цієї категорії справ суди повинні застосовувати шестимісячний строк звернення до суду з позовом, визначений частиною першою статті 122 КАС України, який обчислюється з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів;

б) нарахування і виплата компенсації втрати частини доходів у випадку порушення строку їх виплати зокрема і пенсії, проводиться у чітко визначений Законом № 2050-III строк – у тому ж місяці, в якому здійснюється виплата заборгованості за відповідний місяць. Тому особі, права якої порушені невиконанням обов'язку нарахувати і виплатити компенсацію втрати частини доходів у випадку порушення строків їх виплати, достовірно відомо про час та розмір виплаченої заборгованості. При цьому така особа має реальну, об'єктивну можливість виявити належну зацікавленість та вчинити активні дії з метою отримання інформації про розмір належної до виплати компенсації, порядок її нарахування і підстави виплати/невиплати;

в) з першого дня наступного місяця після отримання заборгованості з виплати пенсії за попередні періоди особа вважається такою, що повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи законних інтересів і з цього дня починається перебіг шестимісячного строку звернення з позовом до суду. Звернення до суду з позовом про нарахування і виплату компенсації втрати частини доходів після закінчення цього строку є підставою, передбаченою пунктом 8 частини першої статті 240, для залишення позовної заяви без розгляду;

г) отримання листа від територіального органу Пенсійного фонду України у відповідь на заяву не змінює час, з якого така особа повинна була дізнатись про порушення своїх прав, а свідчить про час, коли особа почала вчиняти активні дії щодо реалізації свого права на отримання компенсації у позасудовому чи судовому порядку. Відповідно з вказаної дати не може розпочинатись відлік строку звернення з позовом до суду.

Справи, передані на розгляд судової палати

Ухвала від 29.11.2023, справа № 240/19209/21 (щодо виплати одноразової грошової допомоги військовослужбовцям у разі встановлення інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності)

Необхідність відступу від правового висновку, викладеного у постанові Верховного Суду від 21.03.2023 у справі №240/7411/21 про те, що частина четверта статті 7 КАС України не може бути застосована до правових актів, які визнані неконституційними за рішенням Конституційного Суду України та інших висновків у цій справі як похідних у правовідносинах щодо призначення одноразової грошової допомоги особам з інвалідністю, яка виникла внаслідок, зокрема поранення (контузії, травми або каліцтва), пов'язаного з захистом суверенітету і територіальної цілісності України, підвищення групи якої відбулось після спливу дворічного строку з дня встановлення первинної групи інвалідності.

Ухвала від 20.02.2024, справа № 240/1996/23 (щодо невключення в довідку про розмір грошового забезпечення, що враховується для перерахунку пенсії особам, зокрема, які проходили службу в ОВС, щомісячної доплати за виконання службових обов'язків у зоні ЧАЕС)

Необхідність відступу від висновку, викладеного у постанові Верховного Суду від 31 серпня 2022 року у справі № 120/3807/18-а, щодо наявності підстав для включення щомісячних додаткових видів грошового забезпечення непередбачених положеннями Порядку № 988 та № 260 у довідку, що видається для перерахунку вже призначеної та обрахованої пенсії.

Ухвала від 21.03.2024, справа № 300/3435/21 (щодо відмови ПФУ нарахувати та виплатити надбавку за понаднормативний стаж, визначений пунктом 2 статті 56 Закону України від 28.02.1991 № 796-XII «Про ЧАЕС», у період після змін, внесених до цієї норми Законом № 2148-VIII)

Необхідність відступу від висновку про розповсюдження пункту 2 статті 56 Закону № 796-XII в редакції змін, внесених Законом № 2148-VIII на правовідносини, які виникли до набрання ними чинності, та відповідно про те, що згідно із пунктом 2 статті 56 Закону № 796-XII (у редакції, що діяла на час її реалізації за заявою пенсіонера), умовою призначення надбавки за понаднормативний стаж є призначення пенсії на умовах частини другої статі 27 Закону №1058-IV. Пенсіонер, щодо якого не дотримано цієї умови, не має права на отримання надбавки за понаднормативний стаж.

зразкові справи

РІШЕННЯ КАС/ВС від 05.03.2024, СПРАВА №

❖ **про розмір щорічної разової грошової виплати до Дня Незалежності України у 2023 році особам з інвалідністю внаслідок війни**

Спірним у цій справі було питання виплати щорічної разової грошової виплати до Дня Незалежності України за 2023 рік як особі з інвалідністю внаслідок війни другої групи у меншому розмірі, ніж передбачено статтею 13 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Висновки суду

Зміна розміру допомоги у зазначений спосіб звужує досягнутий високий рівень соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни, відтак не може вважатись рівноцінною як це передбачає стаття 2 Закону №3551-XII, що, своєю чергою, суперечить також статтям 17, 22 Конституції України.

Скасування визначення розміру спірної допомоги на рівні закону та делегування повноважень з його визначення Кабінету Міністрів України також не може вважатись рівноцінною заміною раніше встановлених пільг в розумінні статті 2 Закону №3551-XII і свідчить також про звуження змісту та обсягу існуючих соціальних прав та невідповідність з цих підстав положень Закону №2983-IX статті 22 Конституції України.

РІШЕННЯ КАС/ВС від 05.03.2024, СПРАВА №

❖ про розмір щорічної разової грошової виплати до Дня Незалежності України у 2023 році особам з інвалідністю внаслідок війни

Враховуючи зазначені вище висновки Конституційного та Верховного судів України у питаннях визначення розміру грошової допомоги ветеранам війни, колегія суддів дійшла висновку, що пункт 2 частини першої Закону №2983-IX, яким частину 5 статті 13 Закону №3551-XII викладено у новій редакції, не підлягають застосуванню під час вирішення цієї справи як такий, що суперечить Конституції України.

Натомість, застосовуючи положення статті 22 Конституції України як норми прямої дії в сукупності з наведеними рішеннями Конституційного Суду України, з урахуванням положень статті 2 Закону №3551-XII, суд дійшов висновку, що спірну допомогу слід продовжувати виплачувати в розмірі, який було передбачено до прийняття Закону №2983-IX.

Зважаючи на такі висновки, суд звертається до Верховного Суду для вирішення питання стосовно внесення до Конституційного Суду України подання щодо конституційності пункту 2 частини першої Закону №2983-IX, яким частину 5 статті 13 Закону №3551-XII викладено у новій редакції.

Це рішення суду є зразковим для типових справ, предметом спору у яких є оскарження дій пенсійних органів щодо виплати особам з інвалідністю внаслідок війни (ветеранам війни) передбаченої частиною 5 статті 13 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щорічної разової грошової допомоги за 2023 рік у розмірі меншому ніж для: інвалідів I групи - десять мінімальних пенсій за віком; II групи - вісім мінімальних пенсій за віком; III групи - сім мінімальних пенсій за віком.

РІШЕННЯ КАС/ВС від 05.03.2024, СПРАВА №380/19342/23

❖ **Щодо зменшення розміру надбавки за особливості проходження служби та премії, які зазначаються у довідках про грошове забезпечення військовослужбовців**

Спірні правовідносини виникли з приводу протиправного, на думку позивача, зазначення у виданих станом на 01 січня 2020 року, 01 січня 2021 року, 01 січня 2022 року довідках про грошове забезпечення для перерахунку пенсії, серед іншого, надбавки за особливості проходження служби в розмірі 1% посадового окладу, окладу за військове звання та надбавки за вислугу років, а також щомісячної премії у розмірі 10% від посадового окладу.

Правомірність своїх дій щодо зазначення у довідках про розмір грошового забезпечення надбавки за особливості проходження служби - 1% посадового окладу, окладу за військовим званням і надбавки за вислугу років, премії - 10% посадового окладу, відповідач аргументує листом Департаменту фінансів Міністерства оборони України від 29 грудня 2021 року № 248/10491.

Водночас лист Департаменту фінансів Міністерство оборони України від 29 грудня 2021 року № 248/10491 не є наказом чи директивою, і не встановлює обов'язкових для позивача правил поведінки.

Отже, зазначений лист не може вважатись ні нормативним, ні розпорядчим актом керівника, яким визначається сталий розмір надбавки чи премії. Відповідно, посилання відповідача на лист Департаменту фінансів Міністерства оборони України від 29 грудня 2021 року № 248/10491, як підставу для обрахунку грошового забезпечення позивача, є неналежним.

Правовий висновок

За результатом розгляду справи № 380/19324/23 як зразкової, Верховний Суд дійшов висновку, що надбавка за особливості проходження служби та премія у довідках про розмір грошового забезпечення станом на 01 січня 2020 року, 01 січня 2021 року, 01 січня 2022 року, які видаються особам, пенсію яким призначено відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» на виконання рішення суду, у справах щодо визначення розміру посадового окладу та окладу за військове звання, які обчислені шляхом множення відповідних коефіцієнтів, зазначених у Постанові № 704, на 50% розміру мінімальної заробітної плати, установленого законом на 1 січня відповідного року, зазначаються у середніх розмірах, що фактично виплачені за місяць, у якому виникло право на перерахунок пенсії за відповідною посадою (посадами) у тому державному органі, звідки особа звільнилася на пенсію.

Ознаки типових справ

Це рішення суду є зразковим для справ, у яких:

- а) позивачі - пенсіонери, яким призначено пенсію відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»;
- б) відповідачем є суб`єкт владних повноважень, до повноважень якого належить видача довідок для перерахунку пенсії особам, пенсія яким призначена відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», а саме обласний територіальний центр комплектації та соціальної підтримки;
- в) спір виник з аналогічних підстав у відносинах, що регулюються одними нормами права;
- г) позивачі заявили аналогічні позовні вимоги.

УХВАЛА КАС/ВС від 11.03.2024, СПРАВА № 200/7474/23

про відмову у відкритті провадження у зразковій справі

- ❖ **щодо здійснення перерахунку пенсії військовослужбовцям відповідно до оновлених довідок про розмір грошового забезпечення станом на 05.03.2019 з 01.01.2018 по 31.03.2019**

Верховний Суд вже розглядав справу з подібними правовідносинами, які виникли у зв'язку з відмовою пенсійного органу здійснити перерахунок пенсії відповідно до оновленої довідки станом на 05.03.2019 з 01.01.2018 особі, яка отримує пенсію відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

Так, у постанові від 11.08.2023 року у справі № 380/103/22 Верховний Суд постановив рішення, яким зобов'язав пенсійний орган здійснити перерахунок та виплату собі пенсії відповідно до довідки від 30.09.2021 № с/6311 про розмір грошового забезпечення з урахуванням окладу за посадою, військовим званням, відсоткової надбавки за вислугу років та додаткових видів грошового забезпечення з 01.01.2018, із врахуванням раніше виплачених сум.

При цьому Верховний Суд дійшов таких висновків:

«... суди не повинні застосовувати положення нормативно-правових актів, які не відповідають Конституції та законам України, незалежно від того, чи оскаржувались такі акти в судовому порядку та чи є вони чинними на момент розгляду справи.

21. Тому перерахунок пенсії позивачу на підставі довідки необхідно здійснити з 01.01.2018, а не з моменту набрання 05.03.2019 законної сили рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 12.12.2018 у справі №826/3858/18».

При виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин суд враховує висновки щодо застосування норм права, викладені в постановах Верховного Суду.

Враховуючи такі приписи процесуального закону, в разі відкриття провадження у зразковій справі, Верховний Суд буде змушений застосувати висновки Верховного Суду, які він зробив у справі № 380/103/22, за відсутності як у суду першої інстанції процесуальної можливості здійснити відступ від таких висновків.

Верховний
Суд

Дякую за увагу!